A group of five students are working in a greenhouse. They are focused on a tray of small green seedlings. One student in the foreground is wearing white gloves and carefully handling a plant. The greenhouse has a wooden frame and glass panels, with a view of buildings and trees outside. The lighting is bright, suggesting daytime.

РЕАЛИЗАЦИЈА НА СТУДЕНТСКА ПРАКСА ВО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА

АЛЕКСАНДРА ЦЕКОВСКА, МЕРИ МАСТЕВА, ФИДАНКА ТРАЈКОВА

Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Контакт автор: fidanka.trajkova@ugd.edu.mk

ВОВЕД

Студентите имаат обврска да реализираат студентска пракса во текот на секоја академска година.

За реализација на студентска пракса секој студент добива 2 ЕКТС.

Студентската пракса може да се реализира во агрокомпани со кои факултетот има склучено договор за реализација на студентска пракса.

Студентска пракса во време на пандемија

Пандемијата со ковид-19 и сите мерки кои беа донесени за спречување на ширење на вирусот беа причина за:

- За ограничено движење на населението на целата територија на државата
- Реализација на наставата со online часови, посебно во летниот семестар на академската 2020/21 и академската 2021/22

Реализација на практичната настава во такви услови на работа беше предизвик и за менторите и за студентите

Студентска пракса во време на пандемија

Студентската пракса во академските 2020/21 и 2021/22 беше реализирана во Н.Ц. Струмица преку компанијата „Унисервис – Агро“ – Штип под менторство на проф. д-р Фиданка Трајкова со голема помош од лаборант Емилија Пенева.

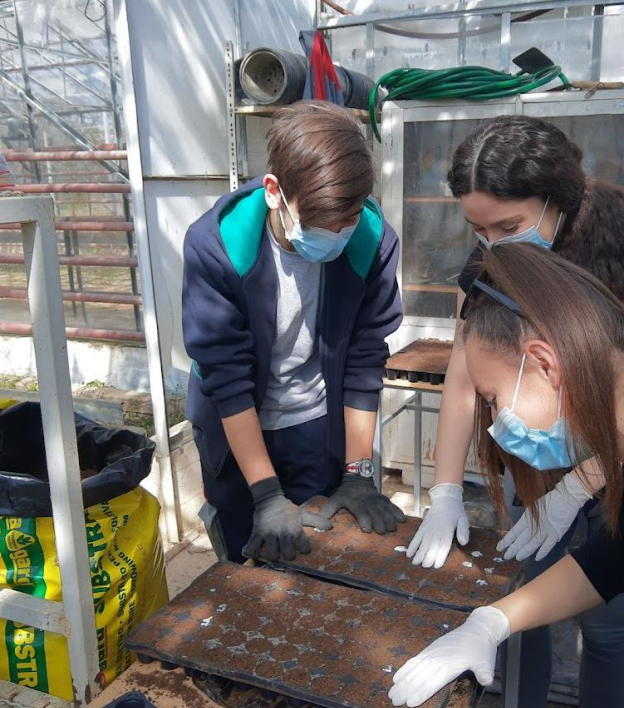
Во реализација на студентската пракса беа вклучени студентите од сите четири години на Земјоделскиот факултет во Н.Ц. Струмица и истата беше реализирана во оранжеријата.

Оранжеријата беше подготвена за производство на расад од различни градинарски и цвеќарски видови.

Дел од подготовките на оранжеријата.

Беа посеани комерцијално достапни семиња или семињата беа донесени од студентите (популации, семе соберено од претходна реколта...)

Производство на расад беше направено во контејнери со различна големина на комерцијален тресет како супстрат.

Расадот од различни култури беше пикиран во соодветни контејнери.

Студентска пракса во 2020/21

Градинарски и зачински видови посеани во април 2021:

- **Домат:** *ран јабучар, воловско срце, светиниколски домати* (популација), Saint Pierre – **вкупно 4**
- **Пиперка:** *Номера, Bela duga, прилепска блага, прилепска лута, уна, куртовска капија* (повеќе комерицијални и собрани семиња), *феферона, лута везена* (популација), *везена* (популација) – **вкупно 9**
- **Краставица**
- **Бамја – вкупно 2**
- **Брокула**
- **Кељ пупчар**
- **Диња со вкус на лубеница**
- **Лук**
- **Различни салати:** *рукола, блитва, црвена марула, марула леденка, крес салата* – **вкупно 5**
- **Зачински растенија:** *магданос, коријандер, жалфија, босилок, невен, копар, лаванда, маточина, оригано, нане, мајчина душичка, ким* – **вкупно 11**

Студентска пракса во 2020/21

Цвеќиња посеани во април 2021:

- Каранфил
- Топ каранфил
- Џунџуле
- Астер
- Маргаритка
- Суво цвеќе
- Темјанушки
- Пркос
- Летна азалеа
- Ноќна фрајла

Студентска пракса во 2021/22

Градинарски и зачински видови посеани во март 2022:

- **Домат:** San Marzano, сорта VAL, шери домат – **вкупно 3**
- **Пиперка:** *слоново уво, куртовска капија, феферона* (повеќе сорти и популации), *лута везена, уна, прилепска блага, сомброка, шокошари, калифорниско чудо, анита, новосаџанка, куртовска капија* (сорти и собрано семе) , *пламена* – **вкупно 13**
- **Тиква:** тиквичка, тиква банана, украсни тиквички – **вкупно 3**
- **Краставица:** сорта гергана, корнишон – **вкупно 2**
- **Диња со вкус на лубеница**
- **Морков**
- **Блитва**
- **Спанаќ**
- **Зачински растенија:** босилок, магданос, невен, нане – **вкупно 4**

Студентска пракса во 2021/22

Цвеќиња посеани во март 2022:

- Суво цвеќе
- Гипсофила
- Далија
- Петунија
- Мешавина од различни цвеќиња
- Пркос
- Каранфил
- Топ каранфил
- Џунцуле
- Темјанушки
- **Вегетативно размножување со резници на: кактуси, сардела, јапонска сардела, ладванда**

СОН-ЛЮБОВЬ
РОСКОША

СОН-ЛЮБОВЬ
РОСКОША

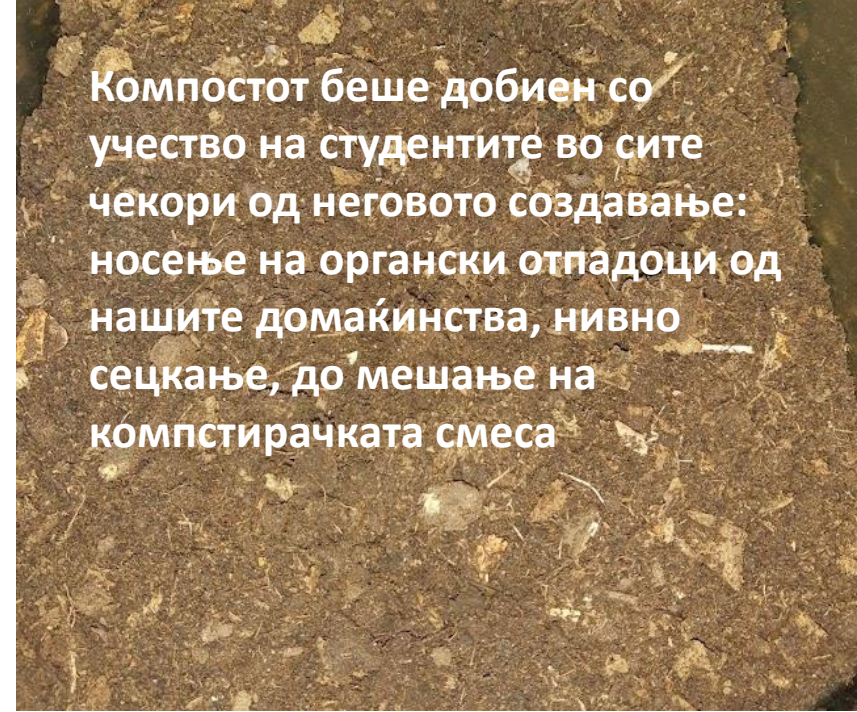
АНЖЕЛ
БЛЮС НА АЗЕРА

АНЖЕЛ
БЛЮС НА АЗЕРА

СОН-ЛЮБОВЬ
РОСКОША

Беше направена обука за добивање на компост од органски отпадоци од домаќинствата

Компостот беше добиен со учество на студентите во сите чекори од неговото создавање: носење на органски отпадоци од нашите домаќинства, нивно сецкање, до мешање на компстирачката смеса

Резултати од реализирана студентска пракса

Со праксата беа опфатени:

- 50 градинарски култури
- 16 зачински растенија
- 23 украсни видови

Дел од произведениот расад беше даден на студентите, вработените и сите други заинтересирани градинари

Дел од произведениот расад беше искористен за садење во оранжеријата во соодветни садови од рециклиран материјал

Добиен компост од отпадоци од домаќинствата

Научени многу корисни практични вештини

Еднодневна заедничка практичната работа со колегите од Земјоделскиот факултет во Штип и Кавадрази

Многу дружба (муабети, музика, кафе...)

Заклучок – Што научивме?

Подготовка и одржување на
оранжеријата за производство
на расад

Правење домашен компост

Различни начини за борба со
плевели

Потребни надворешни услови за
размножување со семе на
различни градинарски, зачински
и цвеќарски видови

Сеење на семе во контејнери,
пикирање на расад и
вегетативно размножување на
цвеќиња

Набљудување на фенофазите кај
различни земјоделски култури и
нивното однесување во однос на
надворешните фактори

- Во 2020/21 беа опфатени вкупно 46 растителни видови
- Во 2021/22 беа опфатени вкупно 43 растителни видови

Студенти кои реализираа пракса:

Бранко, Маја, Мартина, Наталија, Петар, Радица, Слободнка, Христијан, Ѓорги, Александра, Борис, Ѓорги, Македонка, Мери, Витан, Гонце, Зоран, Кристина, Трајчо, Томе, Марија, Сабрина, Сања

**ВИ БЛАГОДАРИМЕ
НА ВНИМАНИЕТО!**
